

ניזאר קבאני: לחם, חשיש וירח

פֶּאָשֶׁר בַּמִּזְרַח הַיָּרֵחַ נוֹלֵד
הַגְּגוֹת הַלְּבָנִים נִרְדָּמִים
אָז מִתְחַת לְשֵׁפֶע פְּרָחִים.
הַבְּרִיּוֹת אָז זוֹנָחִים חֲנִיּוֹת,
צוֹעְדִים בְּהַמּוֹן
לִפְגִּישָׁה עִם יָרֵחַ נוֹלֵד.
פֶּת־לַחֲמֵם הֵם נוֹשְׂאִים, גְּרֵמוֹפוֹן הֵם נוֹשְׂאִים,
אֶל רֵאשֵׁי הַהָרִים
וְנוֹשְׂאִים אֶצְטְרֵכְיָה שֶׁל סְמֵי־הַנִּיּוֹת
הַנִּיָּה הֵם מוֹכְרִים אֶף קוֹנִים
וְתַמוּנוֹת,
וּמְתִים עֵת יַחִיהַ הַיָּרֵחַ.
מָה עוֹשֶׂה, הוּא, קִמְרוֹן שֶׁל אוֹרָה
לְאַרְצֵי!
לְאַרְצֵם שֶׁל חוֹזִים וְנֹבֵיאִים
לְאַרְצֵם שֶׁל פְּשׁוּטֵי הָאָדָם
שֶׁל אוֹתָם לוֹעֲסֵי הַטֶּבֶק, סוֹחְרֵי הַסְּמִים
מָה עוֹשֶׂה הַיָּרֵחַ, הוּא, בְּנוּ ?!
כִּי נִשְׁלִיךְ גְּאוֹה
וְנַחִיהַ לְקַבֵּץ נְדָבוֹת מִשְׁמַיִם ?
וְכִי מָה לְשָׁמַיִם לְעִנְיֵק
לְתִשׁוּשִׁים, עֲצֵלִים
הַהוֹפְכִים לְמְתִים עֵת יַחִיהַ הַיָּרֵחַ
שֶׁקְּבָרֵי צַדִּיקִים יִנְעָרוּ
לְבַקֵּשׁ מִתַּת־אָרֶז, בְּקֶשׁ יָלְדִים
מִקְּבָרֵי צַדִּיקִים.
שְׁטִיחֵי־הוֹד הֵם פּוֹרְשִׁים
מִתְּבַדְּרִים הֵם בְּאוֹפִיּוֹם וְשִׁמוֹ "הַגּוֹרֵל"
"הַגּוֹרָה"
בְּאַרְצֵי, בְּאַרְצֵם שֶׁל פְּשׁוּטֵי הָאָדָם.

מה תלשה מה תשששת
 יפקדונו עת אור יחלחל!
 השטיחים ואלפי הסלים
 גביעונים שלתה, זאטוטים יכבשו הגבעות
 בארצי
 שם בוכים התמימים
 וחיים הם באור שאותו לא יראו
 בארצי
 שם חיים יצורים בלי עינים
 שם יככו התמימים
 יתפללו
 ינו
 ויחיו נתמכים.
 מני אז הם חיים נתמכים
 וקוראים הם לסהר:
 הו, סהר
 הו מבווע ימטיר יהלומים
 וחשיש ותרדמת
 הו אתה אל-השיש למעל
 הו אתה הדבר שאף לא יאמן
 לו חיה למזרח, לכלנו
 אשכול יהלומים.
 למליונים אשר חושיהם נתנדפו
 בלילות המזרח באשר
 הלבנה מתעגלת תמם.
 המזרח הן פורק מעליו גאווה,
 מאבק.
 המליונים אשר בלי מנעל הם רצים
 שאיתן אמונם גם בדל"ת נשים
 גם ביום-דין-אמת
 המליונים שאין מפגשם עם הלחם
 אלא בחלום
 הדרים בלילות בבתיים
 של שעול

מעולם לא ידעו הם תרופה מה פשרה
 הנהופכים לגופות שם באור
 בארצי
 בני־אולת בוכים שם
 ומתים בבכים
 מדי ראות עיניהם פני הסהר
 מוסיפים ובוכים
 עת ה"עוד" יניעם בכניעה, עת "ליאלי"
 זה, המות הזה אשר כאן במזרח
 נקראנו "ליאלי", זמרה
 בארצי
 בארצם של פשוטי האדם
 כאן נלעס לאין סוף "תואשיח"
 בגי־בלי־סוף
 זו שחפת אשר למזרח
 אריכי־"תואשיח"
 מזרחנו לועס, מעלה את גרה
 ההיסטוריה.
 גרת תלומות של עצלת
 ספורי־אגדות שנושנו
 מזרחנו התר אחר כל הגבורות
 בדמותו של הלז, אבו־ינד
 אל־הלאלי.⁴

(מערבית: ששון סומך)

- 1 "עוד" — כלי־המיתרים המזרחי הנודע, מעין בטנון.
- 2 "ליאלי" — סוג זמר מזרחי מתמשך, שזמרו חוזר על המלים "יא־ליל" ("הו, לילה").
- 3 "תואשיח" — סוג זמר ערבי.
- 4 אבו־ינד אל־הלאלי — גיבור־אגדות ערבי מימי־קדם, שמספרי מעשיית בימי־הביניים הרבו לספר עלילתיו.